

terpretar-ho, con un genitiu plural WANDALORUM: crec que és el «castello q. voc. *Wandalors*» que veig en un doc. de 961 de la zona de Tolosa; es repeteix *Wandalor* en docs. de 1078 i 1104, en tots els quals es parla de Moissac (Tarn-et-G., al N. de Tolosa): *Hist. Lgd.* 5 v, 246, 641, 784); i devia venir d'allí, encara que sigui en un doc. català, un Petro de *Guanalor*, que veig en un doc. de 1203 (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, p. 44).

Tants paral·lels ¿ens anirien convencent de la teoria Balari-Segura (*Aa*)? No. Perquè, en primer lloc, resta la dura raó fonètica: caldria en cat., indefugiblement, *-gy-* (mai *v-* essent inicial de mot) i perquè era *Av-* amb una *A-* llavors inexplicable; no hi ha en efecte res en l'antroponímia germànica que pogués justificar un *A-* anteposat. I, raó encara més forta: es comprèn la combinació d'un NP amb apel·latius com *villa*, *castellum*, *corte*, que indiquen un lloc poblat, però amb *camp* resulta ben suspecte ¿per què una població, gran, anomenada 'camp' d'un home? i un home de la noblesa! com ho seria el portador d'aqueix germanisme (o com els de *Vilarnau*, *Viladrover*, *Castellgalí*, *Castellferran* etc.) i no pas un rústic. Cal deixar-ho córrer.

A) d) La conjunció d'aquestes dues objeccions, potser ens suggereix una solució: que aquí *Camp-* sigui alteració d'un element tan germànic com l'altre, i aleshores es podria explicar d'un cop que la *-w-* interna hagi donat *-v-* (com en *SPARWARI* > *esparver*). Penso així en un nom com WANDALGAUD, molt freqüent en germànic i en els nostres documents: si en resultava fonèticament *Gandalgaldol alterat en *Gandalvándol per canvis dissimilatoris, ¿no estava això abocat a canviar-se en *Can-/Campdevàdol* per una etimologia popular quasi fatal? Ara bé ho tenim documentat amb part d'aquests canvis fonètics, en el nom d'un guerrer català, ben conegut, Ramon de *Ganegot*, el conqueridor de Tarragona, a qui l'Arquebisbe encomanà el repoblament d'Alforja l'a. 1258 (Morera, *Tarr. Cri.* II, § 16): ja amb el canvi de *wa-* en *ga-* consumat.⁴

Potser millor un derivat diminutiu en *-il* germànic *WANDALGAUDIL, amb metàtesi *w-g* > *g-v*: *Gandavaldil* > dissimilat en *Gandavándol*. ¿Per ventura nom hipocorístic d'aquell mateix *Wandalgaude* fundador de Vall de Bianya (n. 4) o d'un seu descendent? Fóra molt suposar... O bé un compost amb *-wand* o *-wandal*, com a segon component. Els noms en *wand* són nombrosos en germànic (Först. 1501), i encara més aquells en què *wandal-* figura com a primer component [35 casos en Först.]; més rar com a segon component; i Först. tanmateix en registra dos: *Auriwandal* (S. VIII) i *Gerwandil* (masculí i femení, S. VIII); però com que és un fet que la gran compilació de Förstemann és molt pobra en antroponímia gòtica, no seria gaire atrevit postular un NP gòtic *Wandalwandal*, en el qual, essent interna la *-w-*, havia de donar *-v-*; i, amb la primera *-l-*, eliminada per dissimilació, tindriem *Gwand-* o *Gandavándal* (i la substitució de *Gan-* per *Camp-*), amb aquell *-avándal*, que, tot i imposat

per les mencions unànimes, ens resultava enigmàtic.

En realitat hi ha una varietat *A) e)*, d'aquesta explicació que ja no és hipotètica. No seria un NP simple, sinó la suma d'un nom de fonts + un patronímic. Comprovat que *Wandal*, simple, fou NP ben testificat pertot: en Först. (c. 1527) des del S. v i els que hem trobat nombrosos al S. i N. de França: es tractaria d'un WANDAL WANDALI [filius], tal com els nostres *Raimundus Berengarii*, *Berengarius Raimundi*, *Raimundus Borrelli* de la dinastia comtal de Bna.; i els de pertot. *Campdevàdol* seria un NL format amb un simple NP: tal com GOMESIND, ètimon de l'immediat poble de *Gombrèn* (E.T.C. I, 15), *Guitarriu*, *Condreu*, *Gonfaus* etc. De WANDALWANDAL > *Gandalvándal* > *Candevàdol*, *-nol*, i aquell *Camp-*, que ja ens resultava tan suspecte, resulta ser el fruit una mera intrusió.⁵

És una solució que trobo convincent. Reconec, però, que és un poc complicada, i alguns es preguntaran si no havia d'haver cercat més per la banda B): pre-romana.

Així vaig fer-ho, i no ho vaig pas negligir, insistint-hi per altres camins, després del que ja vaig assajar en el *DECat*, que anomenaré B) *a)*. Deia llavors: El nom recorda fortament el d'un poble no llunyà, *Olvan* OLOANNE (probablement < OLO-V-ANDE i avui pronunciat *Alvan*), indiscutiblement pre-romà (*-ANDI* té alhora forta consonància basca i cèltica): segurament (*Camp d'*) *Avàdol* OL(O)VANDAL. Però contra això hi ha dues fortes objeccions. En *Olvan*, pronunciat *albán*, la *A-* es recent i només vulgar, mentre aquí la tenim constant des del S. IX; després *-AL* no s'explicaria pel basc; ¿potser amplificació cèltica en *-AL-* de *ANDI* 'gran'? Però llavors OLO- no s'explica pel cèltic.

B) b) Tanmateix hi ha noms paral·lels que ens orienten clarament cap a una hipòtesi pre-romana o altra. *Bandaliés*, poble i municipi; té gairebé *Avándal* com el nostre, i la seva terminació (com la dels veïns *Banariés*, *Arbaniés* etc.) és certament pre-romana; és 10 k. a l'ENE. d'Osca, i presenta amb el nostre *Avándal* una semblança impressionant, i la seva terminació, com la dels pobles veïns *Banariés*, *Arbaniés* és certament pre-romana, *-ESSE*: d'acord amb *Mz.Pi.* (*Orig.*, 532), quan la qualifica d'ibèrica, però inadmissible que vingui de WANDALI germànic + *-ESSE* (inconcebible hibridisme), i *w-* hi havia de fer *Gy*. Altres noms, com els dos asturians *Bandalisque* (Colunga i Villaviciosa), un altre ast. *Abandames* (prop de Pámanes), i *Abando* llogaret agr. a Bilbao, reforcen el judici de pre-romà. No s'hi veu base basca, car un *bandil* «indolente», com digué Schuchardt (*BhZRPb* LIV, 82) és manlleu del bearn. *bandoler* (*DECat* I, 614b6).

Però hi veig una convincent arrel pre-romana: en el nom de la deessa BANDA (o *Bandua*) documentada en no menys de 30 inscripcions escampades des de Portugal a Cat., per tot el Nord hispànic, nom que vaig interpretar (*Col. Prerr. Salm.* 366; *DECat* I, 618a12 ss.) com a equivalent de la dea romana *Tutela*, amb